

Delegació Diocesana de Pastoral Familiar
Arquebisbat de Barcelona

MISERICÒRDIA I PARRÒQUIES

“Com desitjo que els llocs en què es manifesta l'Església, les parròquies, les comunitats, arribin a ser il·les de misericòrdia en el mar de la indiferència”[!] (MpQ, 2) exclamava el Papa Francesc en el missatge per a la quaresma de 2015.

El Papa Francesc expressava aquest desig amb la intenció explícita de combatre la temptació de sucumbir al fet indiscutible de la “globalització de la indiferència”. La indiferència de l'home que ignora els altres, que no els veu, perquè ha arribat a creure que no els necessita per a res. La indiferència de l'home que ignora també el misteri pregon de la creació, l'alè de l'esperit, perquè resta satisfet amb el coneixement que obté amb la raó pràctica i immediata. La indiferència que a més, s'ha globalitzat. Alguns diuen com a causa i conseqüència estructural, inevitable, d'aquesta mateixa globalització, en la mesura que la transformació del món en les dècades darreres ve guiada per una cultura radicalment individualista (EG, §§53 i ss.); una cultura que suporta i es suporta en la indiferència.

La metàfora del Sant Pare és eficaç i conté la llavor de tot un programa d'acció, un impuls pastoral complex. Ho ha reblat més recentment, amb una expressió anàloga, en la Butlla de convocatòria del Jubileu: *“La primera veritat de l'Església és l'amor de Crist. D'aquest amor, que arriba fins al perdó i al do de si mateix, l'Església es fa serventa i mediatra davant els homes. Per tant, on l'Església sigui present, allí ha de ser evident la misericòrdia del Pare. En les nostres parròquies, en les comunitats, en les associacions i moviments, en fi, on sigui que hi hagi cristians, qualsevol hauria de poder trobar-hi un oasi de misericòrdia”* (MV, núm. 12).

En què consisteix aquest “programa”? I quina és la referència institucional a la qual interpel·la?

Déu misericordiós

El programa de la misericòrdia s'articula en dues dimensions: d'una banda en la dimensió dels fonaments de la nostra fe, en l'acceptació de l'autoproclamació (Ex 34, 6) i del reconeixent (Sal 86, 15 i Jo 4, 2) del **Déu compassiu i benigne, lent per al càstig, ric en l'amor**; qui per això ens envià el seu fill, el Crist (Ef 2, 4-8), esdevenint per a nosaltres el rostre de la misericòrdia del Pare. En aquesta dimensió la centralitat de la misericòrdia, entre d'altres coses, ens hauria d'encaminar envers un aprofundiment en el significat i la praxis de la litúrgia, i en el coneixement i estudi dels textos fundacionals (Bíblics).

Acció misericordiosa

D'altra banda el programa de la misericòrdia s'articula en el pla social, en la forma de relacionar-nos els uns amb els altres, en la manera de mirar-nos, de compadir-nos de les nostres complexitats i dificultats. Si en la primera dimensió la misericòrdia vol combatre la banalitat del pensament, en aquesta segona dimensió la misericòrdia està cridada a combatre la indiferència envers el proïsme, a nodrir la responsabilitat social, a reparar un món lacerat pel nostre individualisme.

Tot això demana concreció: pastoral i política. Tot això precisa també de contextualització acurada per a no fer irrellevants les diferències existents entre distintes realitats territorials i humanes. En aquest sentit el programa de la misericòrdia ha de tenir una major especialització en les grans ciutats atesa la complexitat dels problemes que s'hi plantegen. Aquí seria molt útil atendre les consideracions al respecte efectuades en el Congrés de Pastoral de les Grans Ciutats celebrat a Barcelona durant l'any 2014.

Parròquies, lloc de misericòrdia

Ara bé, com ho indica el propi Papa Francesc, per a materialitzar aquest programa l'Església ha de recórrer al marc institucional constituït per les parròquies. És cert que existeixen altres àmbits, altres espais de presència de l'Església, antics i nous –àdhuc novíssims–, cridats també a assumir el programa de la misericòrdia en totes les seves dimensions; però les parròquies haurien de considerar-se un nervi central de l'acció.

Les parròquies tenen una empremta administrativa, organitzativa, innegable. L'etimologia dels termes que les construeixen ens portarien directament a l'estructura burocràtica de governació de l'imperi romà. Es tracta per això d'instàncies inserides en una estructura organitzativa vertical i centralitzada; potser eficaç per a certes coses, però, probablement, inadequada per a les tasques que el programa de la misericòrdia reclama avui.

Les parròquies, és clar, tenen també una rellevància “espiritual” i “pastoral” innegable: les parròquies són comunitats de fidels constituïdes de forma estable –diu el Codi de Dret Canònic (en endavant CDC)- en el

marc d'una diòcesi, la cura pastoral de les quals és encomanada a un rector sota l'autoritat del bisbe corresponent (CDC Can. 515.1).

Les parròquies en el CDC són, doncs, concebudes gravitant sobre un rector (CDC Can. 519). Ell és el responsable de la centralitat de la litúrgia en la comunitat de fidels, (CDC Can 528.2) i ha d'ocupar-se de la cura dels pobres, dels afligits, de les persones que es troben soles, dels exiliats (refugiats) i en definitiva, com diria el Papa Francesc (EG, §53), de les víctimes d'aquesta economia de l'exclusió, que mata (CDC Can. 529.1). Igualment el rector ha de procurar que es fomenti la vida cristiana en el si de les famílies (*idem*). Els fidels, la comunitat, ha de col·laborar en totes aquestes tasques.

Temps de crisi

Les parròquies, però, fa temps que estan en crisi. Aquesta observació no pretén només senyalar el fet evident de la insuficiència de medis, materials i humans, que pateixen les parròquies, sinó plantejar també la necessitat d'una transformació del sentit de la seva estructura organitzativa per poder assumir seriosament el repte exigent del programa de la misericòrdia en tot el seu abast, complex i variat.

A la nostra ciutat, els rectors avui duen a terme les encomanes indicades d'una forma molt meritòria i en ocasions propera a l'excel·lència. Ho fan, amb l'ajuda de Déu, per descomptat, però amb un esforç humà gairebé extraordinari. El seu coneixement i la seva experiència pastoral no es poden menystenir ni desapropiar. Ens equivocariem però si per a atendre els nous reptes ens limitéssim a demanar que els fidels només incrementessin la col·laboració i la dedicació a les respectives parròquies.

Accions de futur

Avui es tracta de fer coses diferents. En cap cas desmantellar les estructures parroquials existents, però si dotar-les d'un nou sentit, actuant en el pla de la litúrgia i en el pla de l'acolliment i de la responsabilitat social; i això és feina tant dels pastors com de les comunitats parroquials: construir un marc institucional de compromís, en qualsevol cas, més horitzontal que vertical. Un marc institucional que pugui ser receptor i enriquir-se de la varietat d'experiències parroquials, de la diversitat de comunitats existents. Un marc institucional que sigui capaç de reconèixer i gaudir de la força i de la pluralitat de la nostra societat.

Cal explicitar-ho una vegada més, en aquesta transformació els laics han de jugar un paper essencial. Els laics estan disposats a assumir el repte tal i com ho varen evidenciar en el recent congrés celebrat al Monestir de Poblet el proppassat mes d'octubre, expressant el compromís de treballar per a ser sal de la terra i llum del món [Congrés de Laïcat a Catalunya. Manifest final (Poblet, 2-3 d'octubre de 2015)].

De manera que, si això és així, només cal crear l'espai de diàleg per a que sigui possible aquesta transformació de les parròquies també reclamada pel Sant Pare (EG, §§28 i 63) en el sentit del programa de la misericòrdia.

Qüestions per a reflexionar

- 1.- Què significa avui per a nosaltres la màxima: "Feliços els compassius: Déu se'n compadirà!" (Mt 5, 7)?
- 2.- Quin coneixement tens de les activitats de la teva parròquia?
- 3.- Som conscients de l'abast del compromís al qual ens crida la Butlla de convocatòria del Jubileu de la Misericòrdia?
- 4.- Guiats per la misericòrdia, estem disposats a considerar activament com transformar la nostra relació amb la nostra parròquia?

Cites Bíbliques

Ex 34, 6

Jo 4, 2

Sal 86, 15

Ef 2, 4-8

2 Cor 1, 3-4

Lectures per a reflexionar

–Exhortació Apostòlica *Evangelii Gaudium* del Sant Pare Francesc, 2013 (EG).

–*Misericordiae Vultus*. Butlla de Convocatòria del Jubileu Extraordinari de la Misericòrdia, 2015 (MV).

–Missatge del Sant Pare Francesc per la Quaresma de 2015 (MpQ).

–Walter KASPER, *La misericòrdia. Clave del Evangelio y de la vida cristiana*, Ed. Sal Terrae, Santander, 2013, 2ª ed.

Barcelona, Febrer de 2016